

14.08.2020

POL-2020-37260

Sisäministeriö
Rajavartio-osasto
rajavartiolaitos@raja.fi
VPRVLEoikeudellinenosasto@raja.fi

Viite: Lausuntopyyntö 16.6.2020, RVLDno-2019-1873, SM001:00/2020.

Poliisihallituksen lausunto sisäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevaksi täydentäväksi lainsäädännöksi

1 Lausuntopyyntö

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa ehdotetaan, että lainsäädäntöön tehtäisiin eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1896 edellyttämät täydentävät säännökset ja säännöspäivitykset.

2 Poliisihallituksen lausunto

Lainsäädäntömuutoksilla on vaikutusta poliisin toimintaan. Esitysluonnos on valmisteltu viranomaistyöryhmäyhteistyönä. Poliisihallitus haluaa kuitenkin esittää tarkentavia kommentteja 25.5.2020 käytössä olleeseen hallituksen esitysluonnokseen eräiltä osin.

2.1 Kommentteja yleisperusteluihin

Yleisperusteluissa jaksossa 2 sivulla 5 mainitaan seuraavasti: eurooppalainen raja- ja merivartiosto koostuu rajaturvallisuudesta vastaavista jäsenvaltioiden kansallisista viranomaisista, palauttamisesta vastaavista kansallisista viranomaisista sekä Euroopan raja- ja merivartiostosta (4 artikla). Poliisihallitus haluaa tähän yhteyteen lisättäväksi maininnan, että Suomessa palautustoiminnasta vastaa poliisi.

Hallituksen esitysluonnoksen jaksossa 2 sivulla 6 olevassa taulukossa luokka 3. Poliisihallitus haluaa sopivaan yhteyteen mainittavaksi, että poliisin maastapoistamisryhmät olisivat osa tätä ryhmää (4 kk komennuksia, jotka voidaan myös tarvittaessa pilkkoa lyhyemmiksi ajanjaksoiksi). Mainittakoon, että vuonna 2019 valmiudessa oli 6 poliisia Suomesta 4 kuukauden ajan.

Jaksossa 2 sivulla 7, kolmannessa kappaleessa mainitaan, että voimankäytön on oltava isäntäjäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaista ja sen on tapahduttava isäntäjäsenvaltion rajavartijoiden läsnä ollessa. Poliisihallitus haluaa korostaa, että tässä pitäisi selkeästi puhua rajavartijoista ja poliiseista. Muussa tapauksessa on mahdollista, että syntyy epäselvyyttä

esimerkiksi palautuslennoilla viranomaisen oikeudesta käyttää voimakeinoja.

Jaksossa 4.2, *pääasialliset vaikutukset*, kuvataan vaikutukset viranomaisten toimintaan sekä taloudelliset vaikutukset. Poliisihallitus haluaa lisättäväksi maininnan, että ehdotuksesta aiheutuu kustannuksia Poliisille, Maahanmuuttovirastolle, Tullille ja Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle. Pysyvään joukkoon osallistumisen edellyttämien henkilöstövoimavarojen lisäämisestä aiheutuu suoria kustannuksia ja välillisiä kustannuksia muun muassa pysyvään joukkoon osallistuvan henkilöstön koulutuksesta sekä henkilöstöhallinnosta ja tilannekuvayhteistyön tiivistämisestä. Kustannusten suuruutta voidaan kuitenkin arvioida vasta kun tiedetään tarkemmin tehtävien jakautuminen eri viranomaisten välillä. Sekä suorat että välilliset kustannukset tulee huomioida täysimääräisesti virastojen määrärahoissa.

2.2 Kommentteja pykäläkohtaisiin perusteluihin

Jaksossa 7.3, poliisilain (872/2011) 9 luku, erinäiset säännökset, 9 i §. Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon ja Euroopan raja- ja merivartiostalon toimintaan osallistuminen 4 momenttiin lisättäisiin toimivaltuuksia rajoittava säännös jonka mukaan näissä tilanteissa poliisimiehen toimivaltuudet voimakeinojen käytössä, mukaan lukien virka-aseiden ammusten ja varusteiden kantaminen ja käyttö, eivät kuitenkaan voi ylittää niitä toimivaltuuksia, joihin hän olisi oikeutettu Suomessa toteutettavassa poliisimiehen virkatehtävässä. Poliisihallituksen käsityksen mukaan tässä yhteydessä on avattava enemmän esimerkiksi ilma-aluksella tapahtuvaa palautustilannetta voimankäyttövälineiden osalta. Ilmailulain 56 §:n mukaan ilma-aluksen päälliköllä on ilma-aluksen ylin käskyvalta. Tämä tarkoittaa sitä, etteivät esimerkiksi palautuslennoille osallistuvat poliisimiehet saa kantaa virka-asettaan tai muitakaan voimankäyttövälineitään matkustamossa, ellei ilma-aluksen päällikkö anna tähän lupaa. Liikenteen turvallisuusvirasto lausunnonantajan ominaisuudessa ottanee toimivaltaisena tahona yksityiskohtaisemmin kantaa tähän asiaan.

Jaksossa 7.5, ulkomaalaislain (301/2004) 97 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin raja- ja merivartioston puseiden puseiden puseiden ryhmien jäsenenä Suomessa olevien vieraan valtion virkamiesten oikeudesta avustaa kansainvälisen suojelun perusteella oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen henkilöllisyyden, matkareitin ja maahanmuuttoviraston selvittämisessä. Poliisihallitus haluaa lisättäväksi, että turvapaikanhakijoiden henkilöllisyyden selvittäminen ja kuuleminen kuuluvat ulkomaalaislain mukaan Maahanmuuttovirastolle. Turvapaikanhakijoiden rekisteröinti kuuluu poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimivaltaan.

Poliisihallituksella ei ole muilta osin lisättävää.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Poliisitarkastaja

Ari-Pekka Calin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 14.08.2020 klo 10:48. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Sisäministeriö, rajavartio-osasto, rajavartiolaitos@raja.fi ja VPRVLEoikeudellinenosaosto@raja.fi